

ЛІЦЕЙ

**Новгородківської селищної ради
Кропивницького району Кіровоградської області**

**“Трансформація педагогічної спадщини В.Сухомлинського
в сучасній практиці вчителя суспільних дисциплін”**

Вчитель історії Терехов М.С.

**Новгородка
2023 р.**

Трансформація педагогічної спадщини В.Сухомлинського в сучасній практиці вчителя суспільних дисциплін

Педагогічна спадщина Василя Сухомлинського є одним із найважливіших джерел для розвитку сучасної освіти. Його ідеї про особистісно-орієнтоване навчання, співпрацю вчителя та учня, цінності освіти та виховання актуальні і сьогодні.

Позиції Сухомлинського допомагають педагогам сформувати в учнів навички критичного мислення, вміння аналізу інформації й прийняття обґрунтованих рішень.

До основних принципів педагогіки В.Сухомлинського можна віднести:

- застосування особистісно-орієнтованого навчання (вчитель має враховувати індивідуальні особливості кожного учня, його інтереси та потреби; має створювати умови для того, щоб учні могли активно навчатися, розвивати свої здібності та таланти);
- застосування інтерактивних методів навчання (вчитель має залучати учнів до активної взаємодії з ним та один з одним, а також використовувати різні форми роботи, такі як дискусії, дебати, проектна робота);
- застосування проблемного навчання (вчитель має ставити перед учнями проблемні завдання, які вимагають від них пошуку відповідей самостійно);
- створення в класі атмосферу співпраці (вчитель має заохочувати учнів до взаємодії один з одним, допомагати один одному, навчатися на досвіді один одного задля розвитку навичок командної роботи та комунікації).
- застосування ціннісного підходу до навчання (вчитель має навчати учнів цінностям, таким як любов до Батьківщини, повага до людей, відповідальність, працьовитість).

Наступні ідеї Василя Сухомлинського можливо успішно впроваджувати на уроках історії в сучасних умовах, аби зробити цей предмет цікавішим і кориснішим для учнів:

1. Педагогіка “живої історії”. Сухомлинський наголошував на важливості вивчення історії як живої, цікавої історії людей. Використання особистісного життєвого шляху видатних постатей, важливих подій та драматичних моментів з їхнього життя зробить історію ближчою та цікавішою для учнів.

2. Вивчення історії через джерела. Спрямовування учнів, замість простого читання підручників, вивчати історію через первинні джерела, такі як листи, документи, давні тексти, фотографії. Це забезпечить учням розвинене критичне мислення і аналітичні навички.

3. Рольові ігри і драматизація. Сухомлинський вважав, що діти навчаються краще, коли вони активно залучені до навчального процесу. Рольові ігри та відтворення історичних подій дозволять учням відчувати себе у ролі історичних постатей, учасників історичних подій.

4. Вивчення культури та мистецтва. Василь Сухомлинський підтримував ідею розвитку творчості та емоційної розвиненості учнів. Вивчення історії культури, мистецтва, музики та літератури конкретного історичного періоду допомагає учням краще розуміти той час та менталітет людей того періоду.

5. Зв'язок історії з сучасністю. Пояснення як історія пов'язана з сьогоденням та впливає на нього допомагає учням розуміти, як минулі події формують наш сучасний світ і суспільство.

Окремі вправи, так чи інакше, пронизані ідеями Сухомлинського, які я використовую на уроках історії:

Історична література. Пропоную учням пригадати окремі історичні літературні твори з шкільної програми й поділитися своїми враженнями від них та обговорити, як вони допомагають розуміти певний історичний період (“Айвенго” під час вивчення теми “Європейське суспільство і держави”, “Тарас Бульба” під час вивчення теми “Національно-визвольна війна” і т.п.)

“Історичний портрет (жива історія)”. Даю учням завдання дослідити життя та досягнення конкретної видатної особистості з історії і підготувати коротку презентацію або доповідь про цю особистість. Після цього вони можуть відповісти на питання своїх однокласників і обговорити вплив цієї

особистості на історію. (Михайло Грушевський під час вивчення теми “Початок Української революції”, Іван Мазепа під час вивчення теми “Українські землі наприкінці 17 – на початку 18 ст.”)

“Часова стрічка”. Доручаю учням створити власну “часову стрічку” історичних подій, які вони вивчали на уроках. Це дає можливість побачити загальну послідовність і зв'язки між подіями (наприклад під час вивчення теми “Виникнення та становлення Русі-України” на уроках історії в 7-му класі).

“Порівняння епох”. Пропоную учням порівняти два різних історичних періоди або події, вказуючи на подібності і відмінності задля розвитку навичок аналізу (наприклад порівняння рівня розвитку цивілізації за “Первісних спільнот” та “Античної цивілізації” на уроках історії в 6-му класі).

Історичні джерела. Ставлю учням завдання опрацювати те чи інше історичне джерело й знайти відповіді на запитання або дати його загальну характеристику (наприклад визначення правових аспектів життя за “Законами Хаммурапі” під час вивчення теми “Стародавні цивілізації Азії та Африки”).

Загалом можна впевнено стверджувати, що застосування ідей В.Сухомлинського на уроках історії допомагає створити позитивне та активне навчальне середовище, а його педагогічна спадщина є справжнім надбанням українського народу.